

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
«Рекреаційне лісівництво»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»
Освітня програма «Садово-паркове господарство»
Рік навчання 2023-2024, семестр 7
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Лектор дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка дисципліни в
eLearn

Лакида Марина Олексіївна

maryna.lakyda@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2542>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Предметом дисципліни є рекреаційно-оздоровчі ліси України. Метою навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із біологією та екологією лісу, застосуванням диференційованого ведення господарства у лісах різних категорій, призначенням різних способів та видів рубок лісу з метою формування здорових, господарсько-цінних, естетично привабливих та комфортних для відпочинку лісових насаджень за умови збереження їхньої стійкості до рекреаційного впливу. Завданнями дисципліни є висвітлення питань, які стосуються теоретичних основ морфології лісу, диференціації та природного зрідження, впливу кліматичних факторів на ріст і розвиток лісових насаджень, типологію лісу, природне відновлення лісостанів, різних систем і способів рубок головного користування та їх технологічних особливостей, способів сприяння природному поновленню лісів, біологічних основ і технологій рубок догляду за лісом, рубок формування і оздоровлення лісів, підвищення продуктивності та якості лісів лісівницькими способами.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проєктування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК): ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): ФК 4. Здатність формувати й підтримувати в належному стані газонний покрив об'єктів садово-паркового господарства; ФК 7. Здатність проєктувати, створювати та експлуатувати компоненти рослинних угруповань на об'єктах садово-паркового господарства; ФК 15. Здатність здійснювати фітооптимізацію антропогенно змінених ландшафтів, різного функціонального призначення з врахуванням особливостей умов урболандшафтів.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП: ПРН 5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста; ПРН 7. Володіти навичками працювати самостійно та як лідер, отримувати результат за

обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність під час вирощування декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, проєктування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства; ПРН 18. Демонструвати знання щодо сучасних та інноваційних методів проєктування об'єктів різного функціонального призначення, будівництва, експлуатації та підвищення їх біологічної стійкості, екологічних принципів використання природних ресурсів в умовах урбанізованого середовища.

Структура курсу

Тема	Години (лекції/ лабораторні)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
Змістовний модуль №1 «Лісознавство»				
Тема 1. Вступ до рекреаційного лісівництва	1/0,5	Знати: визначення пов'язані з рекреаційним лісокористуванням. Вміти: потреби населення в рекреаційно-оздоровчих лісах та лісах зелених зон. Використовувати проєктувати ліси рекреаційного призначення визначати їх площі.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичної роботи 1 в elearn з обов'язковим усним захистом.	10
Тема 2. Диференціація та природне зрідження дерев у лісі	1/0,5	Знати: класи розподілу дерев в лісі за Крафтом. Вміти: прогнозувати природне зрідження лісостанів. Використовувати: знання про диференціацію та природне зрідження при веденні лісового господарства.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичної роботи 2 в elearn з обов'язковим усним захистом.	5
Тема 3. Екологічні фактори в житті лісу	1/0,5	Знати: класифікацію екологічних факторів. Вміти: виявляти фактори, що мають найбільший вплив на лісові біогеоценози. Використовувати: знання про екологічні фактори з метою зменшення їхнього впливу на лісостани..	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичної 3 роботи в elearn з обов'язковим усним захистом.	5
Тема 4. Значення тепла в житті лісу	1/0,5	Знати: поняття про температурний режим в лісі, термоперіоди. Вміти: визначати теплолюбність деревних видів. Використовувати: знання про типи росту (тополевий та дубовий) в лісовому господарстві.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичної 4 в elearn з обов'язковим усним захистом.	5
Тема 5. Значення вологи в житті лісу	1/0,5	Знати: гірогенний ряд. Гідрологічну роль лісу. Вміти: визначати деревні види залежно від вибагливості до вологості. Використовувати: знання про водний режим в лісі в лісовому господарстві.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичної 5 та самостійної роботи 1 в elearn з обов'язковим усним захистом.	5

Тема 6. Значення світла в житті лісу	1/0,5	Знати: спектри сонячного світла та їх вплив на людину. Вміти: встановлювати види освітлень за Візнером. Використовувати: знання про світлолюбність та тіневитривалість деревних видів.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичної 6 в elearn з обов'язковим усним захистом.	5
Тема 7. Атмосферне повітря і ліс	1/0,5	Знати: хімічний склад повітря та особливості його в лісі. Вміти: визначати деревні види, що можуть потерпати від громобою, вітровалів і буреломів. Використовувати: знання про газостійкість деревних видів в лісопарковому господарстві.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача самостійної роботи 1 в elearn з обов'язковим усним захистом.	5
Тема 8. Лісові ґрунти	1/0,5	Знати: особливості лісових ґрунтів. Вміти: встановлювати гіротоп та трофотоп. Використовувати: знання про лісові ґрунти при веденні лісового господарства.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача самостійної роботи 1 в elearn з обов'язковим усним захистом.	10
Тема 9. Типологія лісів	1/0,5	Знати: типи лісу та типи лісорослинних умов в Україні. Вміти: встановлювати типи лісу та типи лісорослинних умов. Використовувати: знання про типи лісу при веденні лісового господарства.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача самостійної роботи 1 в elearn з обов'язковим усним захистом.	10
Тема 10. Поновлення лісу	1/0,5	Знати: особливості природного поновлення лісів. Вміти: встановити врожайні роки. Використовувати: біологічні властивості деревних видів для лісовідновлення.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Підготовка до тесту 1.	10
Тест 1				30
Разом за модуль 1				100
Змістовий модуль №2. «Лісова рекреація. Рубки головного користування»				
Тема 11. Лісова рекреація	2/1	Знати: загальні поняття про лісову рекреацію. Види лісової рекреації. Вміти: визначати потреби в рекреаційних зонах. Використовувати: сучасні вимірювальні прилади та обладнання для відведення ділянок під зони рекреації.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичних робіт 7 в elearn з обов'язковим усним захистом.	5
Тема 12. Значення рекреаційних лісів	2/1	Знати: гігієнічні та бальнеологічні особливості світлохвойних, темнохвойних, широколистяних та дрібнолистяних лісів. Вміти: визначати потреби в рекреаційних зонах. Використовувати: сучасні вимірювальні прилади та обладнання для відведення ділянок під зони рекреації.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичних робіт 8 в elearn з обов'язковим усним захистом.	5
Тема 13. Властивості рекреаційних лісів	2/1	Знати: визначення пов'язані з рекреаційним лісокористуванням. Види лісової рекреації. Значення лісової рекреації для здоров'я людини. Вміти: встановити площі рекреаційно-оздоровчих лісів та	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичних робіт 9 в	10

		потребу різних міст у зелених зонах. Використовувати: проєктувати ліси рекреаційного призначення визначати їх площі.	elearn з обов'язковим усним захистом.	
Тема 14. Рубки головного користування. Несуцільні рубки головного користування	2/1	Знати: відмінності головних рубок від інших рубок лісу. Поняття про спосіб рубки в лісівництві. Класифікація способів головних рубок, а також випадки, коли необхідно вибірково та поступову систему рубок. Вміти: встановити організаційно-технічні показники суцільно-лісосічних та поступових систем рубок. Використовувати: сучасні вимірвальні прилади та обладнання для відведення ділянок у несуцільну систему рубок.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача самостійних робіт 2 в elearn з обов'язковим усним захистом.	10
Тема 15. Суцільна система РГК. Заходи сприяння природному поновленню й очистка місць рубок	2/1	Знати: поняття про технології рубок головного користування, поновлення лісу й очистка місць рубок. Вміти: призначити спосіб головної рубки у відповідності. Використовувати: сучасні вимірвальні прилади та обладнання для відведення ділянок у рубку, визначення організаційно-технічних	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Підготовка до тесту 2.	10
Тест 2				60
Разом за модуль 2				100
Змістовий модуль №3. «Рубки формування та оздоровлення лісів. Благоустрій лісопарків»				
Тема 16. Характеристика рубок догляду за лісом	2/1	Знати: мету та завдання різних видів рубок догляду, лісівничо-таксаційні показники рубок догляду. Вміти: встановлювати вид рубок догляду інтенсивність зрідження, повноту після рубки, запас вирубані частини. Використовувати: методи та способи рубок догляду.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичної роботи 10 в elearn з обов'язковим усним захистом.	10
Тема 17. Ландшафтні рубки	2/1	Знати: мету та завдання різних видів ландшафтних рубок. Визначати дерева за їх роллю у формуванні лісопарку (акценти, фоніві, зайві). Вміти: встановлювати основні організаційно-технічні показники до та після ландшафтних рубок. Використовувати: сучасні вимірвальні прилади та обладнання для відведення ділянок під ландшафтні рубки, визначення їх організаційно-технічних показників.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією до лекції в elearn). Виконання та здача практичної роботи 11 в elearn з обов'язковим усним захистом.	10
Тема 18. Показники рекреаційного призначення	2/1	Знати: показники рекреаційного призначення. Методи їх визначення та можливі напрями покращення. Вміти: встановлювати шляхи покращення показників рекреаційного призначення. Використовувати: сучасні вимірвальні прилади та обладнання для встановлення стадії рекреаційної дигресії.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача практичної роботи 12 в elearn з обов'язковим усним захистом.	10
Тема 19. Благоустрій рекреаційних територій	2/1	Знати: види благоустрою, їх обсяги залежно від навантаження. Вміти: встановлювати потребу лісопаркових ландшафтів у благоустрої. Використовувати: сучасні	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача	10

		інформаційні технології для обліку та моніторингу елементів благоустрою.	практичної роботи 13 в elearn з обов'язковим усним захистом.	
Тема 20. Класифікація узлісь, їх функції та способи формування	2/1	Знати: види узлісь. Вміти: формувати узлісья з високими естетичними властивостями. Використовувати: види типових узлісних видів з високими декоративними властивостями.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією в elearn). Виконання та здача самостійної роботи 3 в elearn з обов'язковим усним захистом. Підготовка до тесту 3.	10
Тест 3				50
Разом за модуль 3				100
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний), за відсутності таких причин перескладання модуля (наприклад на вищу оцінку) відбувається тільки шляхом усного опитування студента.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час здачі тестів модулів та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) та наявності індивідуального графіка навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із дирекцією інституту)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Лісівництво: підруч. / за ред. В.Є. Свириденка. Київ : Арістей, 2008. 544 с.
2. Яворовський П. П., Сендонін С. Є., Токарева О. В. Рекреаційне лісівництво: підручник. Київ : Наукова столиця, 2019. 299 с.
3. Токарева О. В., Пузріна Н. В., Сошенський О.М., Грушанський О.А., Брайко В. Б., Виговський А. Ю., Бойко Г. О. Рекреаційне лісівництво : навчальний посібник. Київ : ФОП Ямчинський, 2021. 464 с.
4. Лісівництво : підручник / П. П. Яворовський [та ін.]. Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2021. 654 с.

5. Українська енциклопедія лісівництва / відпов. ред. С. А. Генсирук. Львів : НАН України, 1999. Т 1. 463 с.
6. Українська енциклопедія лісівництва / відпов. ред. С. А. Генсирук. Львів : НАН України, 2007. Т. 2. 422 с.
7. Бондаренко В. Д., Фурдичко О. В. Ліс і рекреація. Львів : Світ, 1994. 232 с. 3. Ведение хозяйства в рекреационных лесах. Практические рекомендации. Львов : ЛЛТИ, 1986. 38 с.
8. Генсирук С. А. Ліси України. Львів : НВФ “Українські технології, 2002. 496 с.
9. Каганяк Ю. Й., Строчинський А. А., Горошко М. П. Парколісовпорядкування: навч. посіб. Львів : Тріада плюс, 2009. 360 с.
10. Кучерявый В. А. Зеленая зона города. Киев : Наук. думка, 1981. 248 с.
11. Кучерявый В. А. Природная среда города. Львов : Вища школа, 1984. 143 с.
12. Лісівництво. Термінологічний словник / за ред. Г. Т. Криницького. Львів : НЛТУУ. 2006. 84 с.
13. Методика визначення показників рекреаційної характеристики земель. Ірпінь : Укрдержліспроект, 2000. 17 с.
14. Наближене до природи лісівництво в Українських Карпатах / М. В. Чернявський та ін. Львів : Піраміда, 2006. 84 с.
15. Настановлення по рубках догляду в лісах Української РСР. Київ : Урожай, 1971. 75 с.
16. Гірс О. А., Киричок Л. С., Попович С. Ю. Рекомендації щодо оптимізації вікової структури деревостанів лісопаркових господарств міста Києва, їх екологічної, природоохоронної та оздоровчої ролі у навколишньому середовищі. Київ : Логос, 2011. 51 с.
17. Родічкін І. Д. Лісопарки України. Киев : Будівельник, 1968. 168 с.
18. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія: Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.
19. Лісовий кодекс України. Київ : Парламентське видавництво. 2006. 56 с. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3852-12> (дата звернення 09.05.2023).
20. Про затвердження Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об’єктів : наказ Міністерства лісового господарства України від 19 серпня 2010 р. № 260. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1046-10> (дата звернення 09.05.2023).
21. Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок : постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 р. № 733. (Редакція станом на 28 грудня 2011 р.). URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-п> (дата звернення 09.05.2023).
22. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів : постанова Кабінету Міністрів України: станом на 12 травня 2007 р. № 724. (Редакція станом на 27 грудня 2011 р.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-п> (дата звернення 09.05.2023).
23. Про затвердження Правил рубок головного користування в гірських лісах Карпат : постанова Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2008 р. № 929. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929-2008-%D0%BF> (дата звернення 09.05.2023).
24. Про затвердження Правил рубок головного користування : наказ Держкомлісгоспу України від 23 грудня 2009 р. № 364. URL : <http://www.lesovod.org.ua/node/5619> (дата звернення 09.05.2023).

25. Про затвердження Санітарних правил в лісах України : постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 р. № 756. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF> (дата звернення 09.05.2023).